

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2023 lisätalousarvioksi, HE 325/2022 vp,
asiantuntijalausunto

Uudenmaan TE-toimiston lausunto

Uudenmaan TE-toimisto kiittää mahdollisuudesta asiantuntijalausunnon antamiseen. TE-toimisto toteaa TE-palvelu-uudistuksen rahoituksen alueellisesta kohdentumisesta ja kohdentumisen mahdollisiin ongelmakohtiin liittyen seuraavaa:

TE-palvelu-uudistuksen yhteydessä esitetty rahoitusmalli muodostuu asteittain siirtymäajan kuluessa käyttöön otettavasta laskennallisesta valtion-osuusrahoituksesta sekä järjestelmästä, jossa kunta vastaa osittain työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja ansiosidonnaisen päivärahan rahoituksesta. Rahoitusvastuu kasvaa työttömyysetuuspäivien kertymän myötä. Rahoitusvastuu kompensoidaan kunnille täysimääräisesti uudistuksen poikkileikkaustilanteessa.

On selvää, että uusi rahoitusmalli tulee muuttamaan rahoituksen alueellista kohdentumista suhteessa nykyiseen. Tästä syystä lakiesitykseen sisältyy siirtymäaika. Kunnille siirrettävien tehtävien osalta laskennalliseen valtion-osuusrahoitukseen ehdotetaan esityksessä siirryttävän kahden vuoden siirtymäajalla. Tämän jälkeen siirrytään kokonaisuudessaan laskennallisiin perusteisiin määräytyvään rahoitukseen. Hallintovaliokunta on lausunnossaan HaVL 36/2022 vp esittänyt työ- ja tasa-arvovaliokunnalle, että se vielä arvioisi tehtävä- ja rahoitussiirron turvaamiseksi valtionosuusrahoituksen siirtymäajan pituutta.

TEM ja VM ovat tuottaneet tarkastelun laskennallisten nykykustannusten ja uusien valtionosuuskriteerien mukaisen rahoituksen hahmottamiseen. Nykykustannukset perustuvat vuoden 2019 aineistoon ja ovat osin teoreettisia, koska nykyisessä palvelujärjestelmässä kustannusten kohdentaminen alue- saati kuntatasolle on hyvin epämääräistä. TEM:n laatimassa (excel-laskelma) lukuohjeessa myös todetaan, että vos-kriteerien mukainen laskelma ei käsitä kaikkia valtionosuusjärjestelmään vuoden 2023 alusta tulleita uudistuksia, ja laskelma tulee näiltä osin päivittymään.

TE-palvelutehtävistä muodostetaan kunnille uusi valtionosuustehtävä. Rahoitusta ei siis enää korvamerkitä työllisyyden hoidon tehtäviin, mikä voi johtaa rahoituksen valumiseen kunnan muille tehtäväalueille. Ylijäämäisen rahoituksen tilanteessa tämä on jopa todennäköistä. Kuntaliitto on arvioinut, että talouden sopeuttamistarve kasvaa vuoteen 2026 mennessä

9.2.2023

kaikissa kuntakokoluokissa ja, että julkisesti rahoitettuja palveluja joudutaan supistamaan. Tällaisessa toimintaympäristössä on mahdollista, että työllisyyden hoitoon aiemmin käytetyt taloudelliset- ja henkilöresurssit joutuvat sopeuttamisen tai uudelleen allokoinnin kohteeksi, mikä voi johtaa siihen, että hallituksen uudistukselle asettamia työllisyystavoitteita ei saavuteta. Uudistus aiheuttaa myös merkittäviä hallinnollisia- ja sopeutuskustannuksia, kun monitehtäväinen hallinto siirretään valtiolta kunnille ja 15:sta työllisyydenhoidon alueesta siirrytään noin 50-70:een alueeseen, joilla on erilaisia järjestämis- ja tuotantosopimuksia keskenään. Jotta muutos pystytään viemään hallitusti ja tarkoituksenmukaisella tavalla läpi, sille pitäisi asettaa siirtymäaika.

Hyvinvointialueilla ei ole taloudellisia kannusteita työllisyydenhoitoon

Heikossa työmarkkina-asemassa olevat asiakkaat tarvitsevat lähes poikkeuksetta sote-palveluja työmarkkinoille päästäkseen. TE-palvelu-uudistuksen kannustava rahoitusmalli ulottuu kuitenkin vain kuntiin eikä hyvinvointialueilla ole kannusteita tehtävässä onnistumiseen. Hyvinvointialueiden rahoitushaasteet lisäävät omalta osaltaan edellä mainittua riskiä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt juristi Minna Erhosalo ja ratkaissut johtaja Minna Helenius.

Tämä asiakirja KEHA/3484/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/3484/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Erhosalo Minna 09.02.2023 09:32

Ratkaisija Helenius Minna L 09.02.2023 09:33